

összefüggéseket keresve 467 kutat. Erről tanúskodik az „*Egy nemzetek lévén*” című, fentebb hivatkozott Bocskai-könyve is. Új Lackner könyve számos feladatot ad mindnyájunk számára. Szemlélete arra figyelmeztet, hogy keresnünk kell az összefüggéseket, hogy ezek alapján jobban láthassuk a századok szellemét és kapcsolatrendszerét. Ezért is köszöntjük elismeréssel a valóban gondolatindító, új, értékes munkát!

2008. LXII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Soproni Könyvespolc / Kubinszky Mihály: Tóth Sándor: Soproni vasutas képeskönyv 1937–1987. Válogatás Finta Béla fotóiból. Közlekedés Sopron vármegyében II. Sopron, 2008.

Kubinszky Mihály: Tóth Sándor: Soproni vasutas képeskönyv 1937–1987. Válogatás Finta Béla fotóiból. Közlekedés Sopron vármegyében II. Sopron, 2008.

A soproni helytörténetírás ismert és köztiszteletben álló személyisége, Tóth Sándor, dokumentatív erejű kötettel gazdagította városunk 20. századi kultúrtörténetének irodalmát. A kötet a „Közlekedés Sopron vármegyében” c. sorozat második darabjaként, a Szép Sopronunk Kiadó Kft. gondozásában jelent meg.

Mi idősebbek még jól emlékszünk Finta Bélára, aki a város minden fotós rendezvényén, professzionista színvonalra növekedett amatőr fényképezésként a legkülönfélébb témájú képeivel volt jelen. Leggyakoribb témái a város építészeti és művészeti alkotásai, lakóinak életéből meglátott és rögzített pillanatsfelvételek, jeles eseményekre emlékeztető motívumok voltak. A hatalmas életműből mindössze egy részt, mégis igen fontosat jelentettek azok a felvételek, melyek Finta Béla vasutas hivatásához kötődtek. Évről-évre, eseményről-történésre kamerával a kezében nyomon kísérte a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút életét. Embereket, alkalmazottakat és utasokat egyaránt, megmozdulásaikat, életüket, a vasút vonalait, építésüket, vonataikat, járműveiket, háborús rongálásukat és újjáépítésüket egyaránt. Precíz regisztrációjával a képek felvételi dátuma ismert maradt, Tóth Sándor elmélyült történeti ismereteivel összeolvasztva a fényképek tárgya pontosan azonosítható és magyarázható.

Finta Béla 1910. január 10-én született Sopronban. A Halász utcai polgári iskola elvégzését követően – a gazdasági világválság miatt nehéz időkben – került a GySEV-hez. Ezért több vizsga sikeres letétele mellett is 1938-ig tartott, amíg szüntelen jól végzett munkáját követően véglegesítették. Az 1940-es években Sopron állomáson felvigyázóként teljesített szolgálatot, majd 1947-től az igazgatóság forgalmi osztályára került. 1951-ben kinevezett főintézőként rövid ideig Kapuváron volt állomásfőnök. De még abban az évben visszakerült a soproni igazgatóságra, ahol különböző beosztásokban dolgozott. 1971 januárjában, 61 éves korában, nyugdíjba vonult. Életének hátralevő több mint két évtizedében a korábbiaknál is inkább maradt ideje a fényképezésre, s a most megjelent kötet tanúsága szerint élt is ezzel a lehetőséggel. A kétszer is megözvegyült Finta Béla 1994. december 16-án hunyt el Sopronban.

A kötet szerzője, Tóth Sándor – a Finta Béla vasutas-fotóiból válogatott képek bemutatója – közlekedési mérnökként évekig hivatásszerűen foglalkozott a GySEV történetével, 468 több könyv és hézagpótló tanulmány szerzője. Szerencsésnek mondható, hogy Finta Béla hagyatékából a vasúthoz kötődő felvételek negatívjait Tóth Sándor megvásárolta. (A várostörténeti képeket ugyanakkor a Soproni Városszépítő Egyesület vette meg.) Ez az anyag tárul most a Bognár Béla és Göncz József szerkesztésében és kiadásában Sopron történetéről eddig megjelent képeskönyvek sorában tizedikként az olvasó kezébe. Műfajában eltér az eddiektől, mert dokumentatív ereje mellett – a képek válogatásában ezzel ügyesen összesímítva – művészi képek is mutatkoznak. Csak egyetlen motívumra utalnék ezzel kapcsolatban: a kötet első oldalain a hatalmas hengergőzzel és kéményből kiáradó füsttel induló

mozdonyok nyolc egymást követő képére. Ezután a vonatok, motorkocsik (melyek bevezetésében a GySEV köztudottan éllovas volt hazánkban), a legújabb villamos-mozdonyok érkezéséig, az épületek, jelzők, távirászkok, műhelymunkák és épületalakítások, Széchenyi ünnepségek, május elsejei felvonulások és vonalbeszüntetések szomorú ünnepségeinek képei sorakoznak. Végül ismét egy művészi ihletettséggű kép – a virágzó fa tövében induló motorvonati – zárja a szinte hiánytalan áttekintést a GySEV 1935 és 1990 közötti időszakáról.

A munka értékét növeli, hogy ebből a korból hiányoznak a hazai vasútvonalaknak illetve vasúti gócpontoknak ilyen jellegű feldolgozásai. A kötetben feltárt évtizedek időhatárai ugyanis szinte egybeesnek a vasút területén akkor előírt fényképezési tilalommal – ami Finta Bélát beosztásai révén nem érintette.

A méltató előszót dr. Józán Tibor nyugalmazott GySEV vasútigazgató írta.

A fotós Finta Béla anyagát megvásárló, feldolgozó, kommentáló és az olvasó elé táró Tóth Sándort a most megjelent könyvért minden soproni részéről köszönet illeti.

2008. LXII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM / Soproni Könyvespolc / Szakály Sándor: Botlik József: Nyugat-Magyarország sorsa 1918–1921. Vasszilvágy, 2008.

Szakály Sándor: Botlik József: Nyugat-Magyarország sorsa 1918–1921. Vasszilvágy, 2008.

Botlik József elkötelezett kutató. Természetesen ez a rövid vélemény számos történészre vonatkoztatható és ebben ez értelemben Botlik József nem egyedül érdemelne ki ezt a jelzőt. Ha azonban azt mellé teszem, hogy a határon túlra került magyarság, illetve az elcsatolt területek történetének elkötelezett kutatója, akkor már kevesebb kollegáról lenne ez elmondható.

Egykoron újságíróként, majd később kutatóként, egyetemi oktatóként is legfontosabb feladatának tekintette, hogy ezen területek történetével foglalkozzon. Különösen igaz ez Kárpátalja, illetve a Délvidék esetében. Most viszont egy olyan, a trianoni békediktátum által elcsatolt terület – Nyugat-Magyarország, az osztrákok számára immáron évtizedek óta Burgenland – 1918 és 1921 közötti történetéről készítette el kötetét, amelynek a vizsgálatára, bemutatására a magyar történeti kutatás kevesebb időt és energiát fordított. Természetesen felelőtlenség lenne azt állítani, hogy ezzel a kérdéssel nem foglalkoztak ez idáig. Ha valaki csak a Vasi Szemle, illetve a Soproni Szemle [469](#)különböző évfolyamainak a számaival veszi a kezébe és nézi át azokat, nem kevés olyan írással találkozhat, amelyek elkészülte jelentősen segíthette Botlik József munkáját.

Botlik úgy vélt(het)e – magam legalábbis így gondolom –, hogy szükséges teljes és széleskörű áttekintést adni mindarról, ami 1918 és 1921 között Nyugat-Magyarország esetében történt és megkeresni, bemutatni azokat az okokat, amelyek a terület elcsatolásához vezettek. Ahogy mondani szoktuk volt: „még Ausztriának is jutott a feldarabolt Magyarországból”. S hogy miért? Botlik szerint a dolog egyértelmű: Ausztriát így kompenzálták a délszláv államnak (Szerb-Horvát-Szlovén Királyság, majd Jugoszláv Királyság), illetve az Olaszországnak juttatott területekért a győztes antanthatalmak.

Ismeretes, hogy az Ausztriához csatolt területek esetében merül(t) fel a „revíziós igény”. A legtöbben úgy vélték – és vélik ma is –, hogy az ún. etnikai elv ottani alkalmazása végül is elfogadható. Botlik ezzel szemben úgy ítéli meg, hogy nem az etnikai elvet alkalmazták az Ausztriának juttatott területek esetében a győztesek: ott nem „osztrákok”, hanem „németek” éltek jelentős számban, és a többségük, illetve ugyanezen területek horvát nemzetiségű lakói inkább magyar állampolgárok